

موانع سرمایه گذاری و مشارکت بخش خصوصی در ورزش استان مرکزی

اسفندیار خسروی زاده^۱، علیرضا بهرامی^۲، عابد حقدادی^۳

۱ و ۲. استادیار دانشگاه اراک

۳. رئیس اداره ورزش و جوانان اراک

تاریخ دریافت: ۹۱/۰۳/۳۰

تاریخ پذیرش: ۹۱/۰۸/۲۸

چکیده

هدف این تحقیق بررسی موانع سرمایه‌گذاری و مشارکت بخش خصوصی در ورزش استان مرکزی است. جامعه آماری شامل مسئولان حوزه صنعت، سرمایه‌گذاران حوزه ورزش، مدیران ورزش و نخبگان ورزش استان مرکزی بودند (۱۴۰ نفر) که طبق جدول برآورد حجم نمونه مورگان ۱۱۰ نفر آنها به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه محقق‌ساخته‌ای با هفت مؤلفه اصلی و ۴۲ سؤال استفاده شد ($\alpha=0/931$). برای تحلیل داده‌ها از جدول‌های فراوانی و درصد، میانگین و انحراف معیار و آزمون رتبه‌ای فریدمن استفاده شد. نتایج نشان داد سرمایه‌گذاری و مشارکت بخش خصوصی در ورزش استان به ترتیب با موانع اقتصادی، اطلاعاتی و بازار سرمایه، مدیریتی، قانونی و حقوقی، فرهنگی و اجتماعی، حمایتی و تشویقی، و سیاسی مواجه است. یافتن راه‌کارهایی برای حل این مشکلات می‌تواند موجب سرمایه‌گذاری و مشارکت بخش خصوصی در ورزش استان شود.

واژگان کلیدی: ورزش، سرمایه‌گذاری، موانع سرمایه‌گذاری، بخش خصوصی، استان مرکزی.

Email: es70kh@yahoo.co.uk

نویسنده مسئول :

مقدمه

به دلیل نقش و اهمیت تربیت بدنی و ورزش در جوامع و تأثیر روزافزون آن در بهبود و ارتقای سطح سلامتی و نشاط عمومی و کسب موفقیت‌های بین‌المللی جنبش‌ها، سازمان و نهادهای مختلفی به وجود آمده است که موجب شکل‌گیری صنعت ورزش^۱ شده است. در این صنعت انواع سازمان‌های عمومی و خصوصی به فعالیت مشغول‌اند که برخی ماهیت ورزشی دارند و برخی دیگر از بیرون حوزه ورزش به آن وارد شده‌اند؛ مانند سازمان‌های خصوصی، سازمان‌های خصوصی غیرانتفاعی، سازمان‌های عمومی رسمی، سازمان‌های نیمه عمومی و سازمان‌های عمومی داوطلب. بنگاه‌ها و مؤسسات تجاری، صنعتی و گردشگری در بازاریابی کالا و خدمات خود ارتباطات وسیعی با رویدادهای ورزشی برقرار کرده‌اند و از این حیث ورزش جایگاه خاصی در بازار اقتصادی جهان پیدا کرده است (۱).

بر این اساس، ساختارهای اقتصادی ارتباط متقابلی با ورزش پیدا کرده‌اند به طوری که توسعه اقتصادی و اجتماعی بر ارتقاء و توسعه ورزش در کل جامعه تأثیر می‌گذارد و توجه کافی به تربیت بدنی و ورزش در سطوح پایه، همگانی، و قهرمانی عاملی مؤثر برای تأمین نیروهای انسانی سالم و با نشاط و در نتیجه شکوفایی اقتصادی و اجتماعی است (۲). ورزش و اقتصاد با یکدیگر در تعامل‌اند به طوری که دولت‌ها و شرکت‌های خصوصی با سرمایه‌گذاری در ورزش می‌توانند از منابع بسیار بهره‌مند شوند (۳). سرمایه‌گذاری از موضوعات بسیار مهم و فراگردی است که در آن کالاهای سرمایه‌ای برای تولید کالا و یا خدمات دیگر به کار می‌رود (۴).

امروزه در کشورهای مختلف، منابع مالی برای ارائه خدمات ورزشی از منابعی مانند بخش خصوصی تأمین می‌شود. این بخش با انگیزه کسب سود و درآمدزایی وارد بسیاری از حوزه‌ها می‌شود. بخش غیرعمومی که عمدتاً شامل بخش خصوصی داخلی و سرمایه‌گذاران خارجی است در بسیاری از فعالیت‌های ورزشی که قابلیت درآمدزایی دارند سرمایه‌گذاری می‌کند (۵). یافته‌های پژوهشی نشان‌دهنده کسب مزایای بسیار زیاد در این زمینه است به طوری که این بخش می‌تواند نقشی مؤثر در توسعه ورزش همگانی، قهرمانی و اهدافی از قبیل اشتغال‌زایی داشته باشد (۶)؛ به عنوان نمونه در حوزه اشتغال‌زایی یوسفی و کریمی (۱۳۸۴) گزارش کردند که هر باشگاه خصوصی به‌طور میانگین سه شغل ایجاد می‌کند و به ازای هر پنج شغل ورزشی یک شغل مرتبط با ورزش در باشگاه‌ها به وجود می‌آید (۷). رضوی (۱۳۸۵) در تحقیق خود

ورود بخش خصوصی را موجب توسعه و تحول در بخش‌های مدیریتی دانسته است (۸). نتایج تحقیق سلیمانی و همکاران (۱۳۹۰) نیز نشان داد بین اجرای برنامه خصوصی‌سازی و توسعه ورزش‌های همگانی رابطه معنی‌دار وجود دارد (۹)؛ بنابراین، اگر ورود بخش خصوصی در ورزش بر اساس برنامه‌های بالادست و به‌صورت درست و مناسب انجام شود، می‌تواند ظرفیت‌ها و قابلیت‌های حوزه ورزش را افزایش دهد، باعث تحول و بهره‌وری بهتر و در نهایت رشد و توسعه بیشتر آن شود.

با این حال، کشورهای در حال توسعه به دلیل تحولات جهانی با مسائلی همچون کاهش شدید کمک‌های دولتی به بخش ورزش و نبود فرآیندی برای جذب مشارکت دیگران در سازمان‌های ورزشی مواجه شده‌اند که این موضوع باعث محدودیت‌هایی در رشد و توسعه ورزش آن‌ها شده است (۱۰).

در کشور ما نیز با مطرح شدن خصوصی‌سازی در برنامه اول توسعه، واگذاری ورزش و تصدی امور آن به بخش خصوصی در برنامه سوم توسعه در دستور کار دولت قرار گرفت، ولی به نظر می‌رسد این موضوع با مشکلاتی مواجه باشد (۱۱). در این خصوص بیان شده است که سهم ورزش در اقتصاد ملی رابطه‌ای مستقیم با میزان سرمایه‌گذاری در آن دارد که در وضعیت حاضر در کشور ما میزان آن در مقایسه با کشورهای توسعه یافته اندک است. در کشورهای ایتالیا، انگلستان و آلمان نسبت اقتصاد ورزش به تولید ناخالص داخلی به ترتیب برابر ۲ درصد، ۱/۷ درصد و ۱/۴ درصد و برای ایران ۳۸ درصد گزارش شده است (۱۲).

در این خصوص، نتایج تحقیق رضوی (۱۳۸۵) نشان داد میزان سرمایه‌گذاری دولت در بخش ورزش با رشد جمعیت و متقاضیان ورزش متناسب نیست و چنانچه این روند در آینده نیز ادامه یابد، میزان کمبودها بیشتر آشکار می‌شود. برطرف کردن این مشکلات با سرمایه‌گذاری دولتی میسر نیست؛ از این رو برای حل این مشکل در بسیاری از کشورها بخش‌های خصوصی وارد عمل شده‌اند و به مزایایی از جمله کاهش بار مالی دستگاه‌ها، بهره‌برداری مؤثر از منابع و امکانات، افزایش کارایی فعالیت‌ها، توسعه منابع مالی و بهبود رشد اقتصادی ایجاد کرده‌اند (۸). در تحقیق کارگر و همکاران (۱۳۹۰) گزارش شده است که ورزش کشور به‌دلایلی همچون بی‌میلی بخش خصوصی به سرمایه‌گذاری در ورزش‌های پایه و گرایش بیشتر به سرمایه‌گذاری در رشته‌های تفریحی درآمدزا، ناکافی بودن منابع مالی و سرمایه‌گذاری، ناچیز بودن هزینه‌های ورزشی سبد خانوار و اتلاف منابع مالی به دلیل نبود مدیریت یکپارچه ورزشی با تهدیدهای جدی مواجه است (۱۳).

در تحقیق امیری و همکاران (۱۳۹۰) گزارش شده است که تربیت بدنی و ورزش کشور در گذشته به صورت مردمی مدیریت می‌شد؛ یعنی برنامه‌ریزی، سازماندهی، هماهنگی‌ها، هدایت و رهبری، پشتیبانی و اجرای فعالیت‌های ورزشی توسط مردم و اقشار و گروه‌های اجتماعی مختلف انجام می‌شد، ولی شکل‌گیری سازمان تربیت بدنی که زیرمجموعه دولت است، باعث کاهش نقش مردم و افزایش حاکمیت نگرش دولتی در عرصه ورزش شد (۱۴).

در گزارش قره باغی (۱۳۸۹) نبود ضمانت مالی برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، گرانی زمین و مشکل تهیه تجهیزات فیزیکی مورد نیاز، نبود قانون و آیین‌نامه‌های خاص برای ایجاد باشگاه‌های جدید، نبود آیین‌نامه خاص به منظور واگذاری زمین، همکاری نکردن شهرداری‌ها، مشکلات صدور مجوز برای باشگاه‌ها و مراکز ورزشی، کمبود نیروی انسانی متخصص مورد نیاز، کمبود امکانات آموزشی ضمن خدمت برای مدیران باشگاه‌ها، نبود مدیریت و روش‌های مناسب اداره باشگاه‌های بخش خصوصی، نبود برنامه‌های حمایتی از بخش خصوصی، نبود قانون متناسب در مورد تسهیلات بانکی، اعطا نشدن وام‌های بلندمدت کم بهره، اختصاص نیافتن معافیت‌های مالیاتی و گمرکی، حمایت نکردن از تولیدکنندگان کالاهای ورزشی، نرخ زیاد سود تسهیلات اعطایی به بخش‌های خدماتی از جمله ورزش، تعدد مراکز تصمیم‌گیری و نبود تعامل لازم بین سازمان‌های مرتبط، بی‌میلی مردم برای هزینه کردن در امور ورزشی، ضعف تبلیغ و فرهنگ‌سازی مناسب در مطبوعات و صدا و سیما و قوانین سخت‌گیرانه نهادهای دولتی از جمله چالش‌ها و موانع ورود بخش خصوصی به صنعت ورزش کشور معرفی شده است (۵).

همان‌گونه که ملاحظه می‌شود، نتایج تحقیقات مختلف نشان‌دهنده وجود موانع و مشکلاتی بر سر راه سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ورزش کشور است. به نظر می‌رسد ورزش استان مرکزی نیز از این قاعده مستثنی نباشد و احتمالاً با مشکلاتی در این زمینه مواجه باشد. استان مرکزی از قطب‌های صنعتی کشور محسوب می‌شود و اقتصاد آن را به ترتیب بخش‌های خدمات، صنعت و کشاورزی تشکیل می‌دهد (۱۵) که در این حوزه‌ها بخش خصوصی سهم عمده‌ای دارد، ولی به نظر می‌رسد بسترهای لازم برای ورود این بخش در ورزش مساعد نباشد؛ از این رو، شناسایی مشکلات فرا روی سرمایه‌گذاری و مشارکت بخش خصوصی در ورزش می‌تواند به یافتن راه‌کارهای حل آن‌ها و انجام اصلاحات لازم در این زمینه کمک کند. بر این اساس، در تحقیق حاضر تلاش شده است مشکلات احتمالی بررسی شوند و به این سؤال پاسخ داده شود که چه موانعی در مسیر سرمایه‌گذاری و مشارکت بخش خصوصی در ورزش استان مرکزی وجود دارد؟

روش پژوهش

این تحقیق از نظر هدف انجام تحقیق، کاربردی و از نظر جمع‌آوری داده‌ها از نوع توصیفی - تحلیلی است که به صورت پیمایشی انجام شده است. جامعه آماری تحقیق شامل مسئولان بخش‌های خصوصی شاخص در صنعت استان، سرمایه‌گذاران، مدیران ورزش و نخبگان ورزش استان مرکزی (۱۵) بودند (در مجموع ۱۴۰ نفر) که پس از کسر ۳۰ نفر برای شرکت دادن در مطالعه راهنما، به منظور محاسبه پایایی ابزار آزمون، ۱۱۰ نفر آن‌ها به صورت تصادفی سهمیه‌ای به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند.

برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌ای محقق ساخته مبتنی بر مبانی نظری و پیشینه تحقیق استفاده شد. پرسشنامه اولیه متشکل از ۶۰ گویه در هفت مؤلفه بود که ۱۰ نفر از استادان دانشگاه و متخصصان، مدیران و دست‌اندرکاران ورزش با ارائه نظرات خود و انجام اصلاحاتی در خصوص نگارش، تجانس سؤالات با اهداف تحقیق، تعداد سؤالات و پیشنهادات اصلاحی خود روایی محتوایی آن را بررسی و تأیید کردند. در نهایت گویه‌های پرسشنامه به ۴۲ سؤال در ۷ مؤلفه (شامل موانع قانونی، اطلاع رسانی و بازار سرمایه، اقتصادی، مدیریتی، تشویقی و حمایتی، فرهنگی، و سیاسی و به ترتیب دارای ۷، ۸، ۹، ۸، ۳، ۴، و ۳ سؤال) کاهش یافت. برای تعیین روایی سازه پرسشنامه از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد. نتایج این آزمون بر اساس روش چرخش واریماکس نشان‌دهنده شناسایی گویه‌ها روی ۱۱ عامل بود که در مجموع ۸۲/۱۹ درصد واریانس داده‌ها را پوشش دادند و فقط ۱۷/۱۱ درصد داده‌ها شناسایی نشدند. همچنین از طریق تحلیل عاملی تأییدی، صحت حیطه‌بندی مؤلفه‌های هشت‌گانه تحقیق تأیید شد ($KMO=0/730$). آزمون‌های کفایت اندازه نمونه‌گیری KMO ^۱ و آزمون کرویت بارتلت ^۲ نیز نشان دادند داده‌های جمع‌آوری شده از طریق پرسشنامه برای انجام تحلیل عاملی مناسب‌اند ($P < 0/05$ و $KMO > 0/6$). سپس، به منظور محاسبه پایایی ابزار تحقیق، ۳۰ پرسشنامه بین آزمودنی‌هایی که در تحقیق اصلی نیز شرکت داده نشدند، توزیع و جمع‌آوری شد که با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ میزان پایایی آن برابر $\alpha=0/931$ به دست آمد. برای کمی کردن وضعیت پاسخ‌ها، از مقیاس پنج ارزشی «لیکرت» استفاده شد به طوری که برای پاسخ‌های خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم، و خیلی کم به ترتیب نمرات ۵، ۴، ۳، ۲، ۱ اختصاص داده شد. پس از تهیه نهایی ابزار تحقیق، پرسشنامه به شیوه‌های الکترونیکی، پستی و حضوری ارسال و جمع‌آوری شدند. در نهایت، از میان ۱۱۰ پرسشنامه ارسالی، ۸۰ پرسشنامه (یعنی ۷۲/۷۲

1. Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy
2. Bartlett's Test of Sphericity

درصد) دریافت شد که از بین آن‌ها ۷۸ پرسشنامه (یعنی ۷۱/۹ درصد) تکمیل شده بود. از جداول فراوانی، میانگین، انحراف معیار، آزمون کولموگروف - اسمیرنوف برای بررسی توزیع داده‌ها و از آزمون رتبه‌ای فریدمن (با توجه به طبیعی نبودن توزیع داده‌ها) برای رتبه‌بندی سوالات و نیز رتبه‌بندی مؤلفه‌های اصلی تحقیق در بسته نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۵ استفاده شد.

نتایج

الف. رتبه بندی سوالات هر یک از مولفه های اصلی: این موضوع نیز در جدول ۱ به ترتیب و براساس نتایج آزمون رتبه‌ای فریدمن نشان داده شده‌اند.

جدول ۱- سوالات هر یک از مؤلفه‌های اصلی موانع سرمایه‌گذاری و مشارکت بخش خصوصی در ورزش استان

رتبه میانگین	سؤال	ردیف	مؤلفه
۵/۶۸	ضعف برند (نام و نشان تجاری) در حوزه ورزش استان	۱	اقتصادی
۵/۴۹	بالا بودن میزان تورم	۲	
۵/۱۵	سودآوری و درآمدزا نبودن سرمایه‌گذاری در ورزش استان	۳	
۵/۱۳	امنیت ضعیف و خطر زیاد سرمایه‌گذاری در ورزش استان	۴	
۴/۷۶	نوسانات نرخ ارز	۵	
۴/۷۲	تغییرات مستمر در محیط اقتصادی کشور	۶	
۴/۷۲	نرخ زیاد سود تسهیلات اعطایی برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ورزش استان	۷	
۴/۷	مشکلات گمرکی مرتبط با کالاها و خدمات ورزشی	۸	
۴/۶۴	نبود محیط رقابتی سالم و شفاف در حوزه ورزش استان	۹	
۵/۱۶	شناخت ناکافی مدیران تجاری و صنعتی از اهمیت سرمایه‌گذاری در ورزش استان	۱	اطلاعاتی و بازار سرمایه
۴/۶۷	نبود اطلاعات شفاف از وضعیت صنعت ورزش استان	۲	
۴/۵۶	نبود شفافیت مالی و اقتصادی در بخش‌های ورزشی	۳	
۴/۵۳	شناخت ناکافی از حوزه‌های مناسب برای سرمایه‌گذاری در ورزش استان	۴	
۴/۵	اطلاع رسانی و تبلیغات ناکافی در زمینه سرمایه‌گذاری در ورزش استان	۵	
۴/۳۹	کم‌توجهی رسانه‌های استان به سرمایه‌گذاری و مشارکت بخش خصوصی در ورزش	۶	
۴/۳۵	نبود دانش کافی در مورد سرمایه‌گذاری در ورزش	۷	
۳/۸۴	بازار محدود ورزش استان که عمدتاً در اختیار بخش دولتی است	۸	
۵/۱۶	نبود سازوکار مناسب برای جذب سرمایه‌گذاری در ورزش استان	۱	مدیریتی
۴/۷۵	ناهماهنگی بین سازمان‌های ذی‌ربط استان برای سرمایه‌گذاری در	۲	

ورزش			
۴/۶۳	۳	نبود برنامه جامع و روشن برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ورزش استان	
۴/۶۲	۴	بوروکراسی‌های زیاد و پیچیده در مورد مشارکت بخش خصوصی در ورزش استان	
۴/۴۲	۵	نبود تعامل مناسب بین سرمایه‌گذاران و دست‌اندرکاران ورزش استان	
۴/۲۳	۶	نظارت ضعیف در رسیدگی به امور بخش خصوصی در ورزش استان	
۴/۱۴	۷	مشکلات زیرساختی در واگذاری بخش‌های دولتی ورزش استان به بخش خصوصی	
۴/۰۴	۸	مشکلات اجرایی سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی در ورزش استان	
۴/۲۲	۱	کمبود قوانین مناسب و کارآمد در مورد سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ورزش استان	
۴/۱۶	۲	مشکلات قانونی ورود ورزش به بورس و اوراق بهادار	
۴/۰۹	۳	کمبود قوانین در مورد تملک زمین و فضای مناسب برای سرمایه‌گذاری در ورزش استان	
۴/۰۳	۴	نبود قوانین حمایتی مناسب برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ورزش استان	قانونی و حقوقی
۳/۹۷	۵	نبود سازوکارهای قانونی و اجرایی مناسب برای ورود بخش خصوصی در ورزش استان	
۳/۹۴	۶	مالکیت دولتی بسیاری از سازمان‌ها و نهادهای ورزشی استان	
۳/۵۹	۷	وضعیت نامناسب قوانین کار، بیمه و مالیات	
۲/۶۲	۱	شناخت ناکافی عموم از اهمیت و اثرات سرمایه‌گذاری در ورزش استان	
۲/۵۵	۲	فقدان اعتماد عمومی به سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ورزش استان	فرهنگی و اجتماعی
۲/۴۲	۳	نبود فرهنگ پذیرش خطر سرمایه‌گذاری در ورزش استان	
۲/۴۱	۴	درک و تفسیر متفاوت از سیاست‌های کلی اصل ۴۴ در میان مسئولان اجرایی استان	
۲/۰۳	۱	نبود نظام انگیزشی مناسب برای سرمایه‌گذاری در ورزش استان	
۲/۰۳	۲	عدم تخصیص تسهیلات مناسب به بخش خصوصی در کارگروه اشتغال و سرمایه‌گذاری استان	حمایتی و تشویقی
۱/۹۵	۳	نبود مشوق‌ها و حمایت‌های مالیاتی مناسب برای سرمایه‌گذاری در ورزش استان	
۲/۰۸	۱	واگذاری سرمایه‌گذاری‌ها در استان به افراد بانفوذ	سیاسی
۲/۰۱	۲	متأثر بودن سرمایه‌گذاری‌ها در حوزه ورزش استان از مسائل سیاسی	
۱/۹۲	۳	مقاومت برخی جریان‌ها در برابر حضور بخش خصوصی در ورزش استان	

ب. رتبه بندی مولفه های اصلی: رتبه بندی موانع سرمایه‌گذاری و مشارکت بخش خصوصی در ورزش استان در جداول ۲ به ترتیب و براساس نتایج آزمون رتبه‌ای فریدمن نشان داده شده‌اند. نشان داده شده است. همانگونه که ملاحظه می‌شود، موانع اقتصادی، موانع اطلاعاتی و بازار سرمایه و موانع مدیریتی از رتبه بالاتری نسبت به سایر موانع برخوردار بوده‌اند.

جدول ۲- اولویت‌بندی موانع سرمایه‌گذاری و مشارکت بخش خصوصی در ورزش استان

ردیف	موانع	تعداد	میانگین	انحراف معیار	کمترین	بیشترین	M.R
۱	اقتصادی	۷۷	۳۲/۸۸	۷/۲۵	۱۵	۴۵	۶/۳۹
۲	اطلاعاتی و بازار سرمایه	۷۷	۳۰/۰۸	۶/۹۸	۱۱	۴۰	۵/۶۱
۳	مدیریتی	۷۷	۲۸/۷	۷/۰۷	۱۳	۴۰	۵/۲۹
۴	قانونی و حقوقی	۷۷	۲۶/۴	۷/۰۲	۵	۳۵	۴/۵۳
۵	فرهنگی و اجتماعی	۷۷	۱۴/۸	۳/۴۵	۷	۲۰	۲/۹۵
۶	حمایتی و تشویقی	۷۷	۱۱/۴	۲/۹۹	۳	۱۵	۱/۷۹
۷	سیاسی	۷۷	۱۰/۱۳	۳/۳۴	۱	۱۵	۱/۴۴

بحث و نتیجه‌گیری

طبق نتایج تحقیق، ۹ مانع در مؤلفه اقتصادی سرمایه‌گذاری و مشارکت بخش خصوصی در ورزش استان مانند ضعف برند (نام و نشان تجاری) در حوزه ورزش، بالا بودن میزان تورم، سودآوری و درآمدزا نبودن سرمایه‌گذاری و ... شناسایی و رتبه‌بندی شدند. این یافته‌ها با نتایج تحقیقات الخاج (۲۰۰۱) و سازمان تربیت بدنی (۱۳۸۲) مبنی بر سودآوری و درآمدزا نبودن سرمایه‌گذاری در ورزش (۱۲،۱۷) و همچنین تحقیقات مهدوی (۱۳۸۳)، احمدی (۱۳۸۵)، قره باقی (۱۳۸۹)، مرادی چالستری (۱۳۹۰)، میرکتولی و مدانلو (۱۳۹۰) مبنی بر امنیت ضعیف و خطر زیاد سرمایه‌گذاری (۲۰-۱۸، ۵، ۱) و تحقیقات شافتز (۲۰۰۵) و رضوی (۱۳۸۳) مبنی بر نرخ زیاد سود تسهیلات اعطایی برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ورزش همخوانی دارد (۱۶، ۲۲).

یکی از الزامات مهم برای تشویق مشارکت بخش غیردولتی فراهم کردن امنیت اقتصادی و به تبع آن امنیت سرمایه‌گذاری است. دارنده سرمایه هنگام تصمیم‌گیری برای سرمایه‌گذاری به دو موضوع اطمینان از سودآوری و اطمینان از عدم تعرض به سرمایه‌اش نیاز دارد (۲۳). همان‌گونه که ملاحظه می‌شود، برخی از موانع اقتصادی در این تحقیق به وضعیت اقتصاد کشور، برخی به

وضعیت اقتصاد استان و برخی نیز به خود صنعت ورزش مربوط است؛ از این رو به نظر می‌رسد تلاش برای برطرف کردن یا کاهش اثرات آن‌ها بر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی می‌تواند زمینه ورود این بخش به ورزش استان را تسهیل نماید.

طبق نتایج تحقیق هشت مانع در مؤلفه اطلاع رسانی و بازار سرمایه برای سرمایه‌گذاری و مشارکت بخش خصوصی در ورزش استان مانند شناخت ناکافی مدیران تجاری و صنعتی از اهمیت سرمایه‌گذاری در ورزش، نبود اطلاعات شفاف از وضعیت صنعت ورزش، نبود شفافیت مالی و اقتصادی در بخش‌های ورزشی و ... شناسایی و رتبه بندی شدند. این یافته‌ها با نتایج تحقیقات الخاج (۲۰۰۱) و شافت (۲۰۰۵) مبنی بر شناخت ناکافی مدیران از اهمیت سرمایه‌گذاری در ورزش (۲۱،۲۲)، تحقیق مهدوی (۱۳۸۳) مبنی بر شناخت ناکافی از حوزه‌های مناسب برای سرمایه‌گذاری در ورزش (۱۹)، تحقیق الخاج (۲۰۰۱) مبنی بر تبلیغات ناکافی در زمینه سرمایه‌گذاری در ورزش (۲۱)، تحقیقات الخاج (۲۰۰۱) و احمدی (۱۳۸۵) مبنی بر کم-توجهی رسانه‌ها به سرمایه‌گذاری و مشارکت بخش خصوصی در ورزش (۱،۲۱)، تحقیق مهدوی (۱۳۸۳) مبنی بر نبود دانش کافی در مورد سرمایه‌گذاری در ورزش (۱۹) و تحقیقات الدوساری (۲۰۰۴)، شافت (۲۰۰۵)، احسانی و همکاران (۱۳۸۷) و مرادی چالشتی (۱۳۹۰) مبنی بر بازار محدود ورزش همخوانی دارد (۲۵، ۲۴، ۲۲، ۱۸).

وجود بازار سرمایه قانونمند به شفافیت و روان شدن فعالیت‌های سرمایه‌گذاری کمک می‌کند. از سوی دیگر، برای ایجاد امنیت سرمایه‌گذاری باید اطلاعات بازرگانی، مالی، پولی و اقتصادی به صورت روشن و دقیق در اختیار مردم و دست‌اندرکاران قرار گیرد. در این خصوص، نه تنها اطلاعات و آمار باید دقیق و صحیح باشند، بلکه باید به‌روز شوند و به آسانی در اختیار متقاضیان قرار گیرند (۲۳). موانع شناسایی شده در مورد اطلاع رسانی و بازار سرمایه را در این تحقیق می‌توان به حوزه‌های شناخت سرمایه‌گذاران از صنعت ورزش و زیرمجموعه‌های آن، دانش مربوط به نحوه سرمایه‌گذاری در ورزش و شیوه‌های اطلاع رسانی حوزه‌های مرتبط در این زمینه تقسیم‌بندی کرد؛ از این رو، به نظر می‌رسد بتوان با اتخاذ راه‌کارهایی در این حوزه، آگاهی و بستر اطلاعاتی لازم را برای حضور و مشارکت سرمایه‌گذاران در ورزش هموارتر نمود. طبق نتایج تحقیق در مؤلفه مدیریتی سرمایه‌گذاری و مشارکت بخش خصوصی در ورزش استان هشت مانع مانند نبود سازوکار مناسب برای جذب سرمایه در ورزش، ناهماهنگی بین سازمان‌های ذی‌ربط استان برای سرمایه‌گذاری در ورزش، نبود برنامه جامع و روشن برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ورزش و ... شناسایی و رتبه بندی شدند. این یافته‌ها با نتایج تحقیقات شافت (۲۰۰۵)، مهدوی (۱۳۸۳) و سازمان تربیت بدنی (۱۳۸۲) مبنی بر نبود

سازوکار مناسب برای جذب سرمایه‌گذاری در ورزش (۲۲، ۱۹، ۱۷)، تحقیقات الخاج (۲۰۰۱)، ووخوشیا (۲۰۰۷)، گزارش چین (۲۰۰۹)، احمدی (۱۳۸۵) و قره باقی (۱۳۸۹) مبنی بر ناهماهنگی بین سازمان‌های ذی‌ربط برای سرمایه‌گذاری در ورزش (۲۷، ۲۶، ۲۱، ۱، ۵)، تحقیق شافت (۲۰۰۵) مبنی بر نبود برنامه جامع و روشن برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ورزش (۲۲)، تحقیقات الدوساری (۲۰۰۴)، مهدوی (۱۳۸۳)، رضوی (۱۳۸۳)، احمدی (۱۳۸۵)، قره باقی (۱۳۸۹) و میرکتولی و مدانلو (۱۳۹۰) مبنی بر بوروکراسی‌های زیاد و پیچیده در مورد مشارکت بخش خصوصی در ورزش (۲۵، ۲۰، ۱۹، ۱۶، ۱، ۵)، تحقیقات شافت (۲۰۰۵) و میرکتولی و مدانلو (۱۳۹۰) مبنی بر نبود تعامل مناسب بین سرمایه‌گذاران و دست‌اندرکاران ورزش (۲۲، ۲۰) همخوانی دارد و با نتایج تحقیق گراتون و همکاران (۲۰۰۵) مبنی بر مشکلات زیرساختی در واگذاری بخش‌های دولتی ورزش به بخش خصوصی (۲۷) ناهمخوان است. شاید علت این تفاوت، به ساختار اجرایی و نحوه مشارکت و همکاری بخش‌های دولتی و خصوصی در حوزه ورزش در کشورهای مورد مطالعه باشد.

در این خصوص نتایج تحقیقات نشان داده است ورود و مشارکت بخش خصوصی برای سرمایه‌گذاری در ورزش زمانی می‌تواند با موفقیت همراه باشد که بخش‌های ذی‌ربط خط‌مشی‌های مناسبی برای آن تدوین و به درستی اجرا کنند (۲۸). موانع مدیریتی سرمایه‌گذاری و مشارکت بخش خصوصی را می‌توان به مواردی مانند تدوین برنامه، درک مشترک بین دست‌اندرکاران آن، شیوه اجرا، هماهنگی بین سازمان‌های ذی‌ربط و نظارت بر آن در نظر گرفت؛ از این رو، اگر مشکلات و موانع این فرآیند به درستی شناسایی و مراحل آن به درستی مدیریت شود، به نظر می‌رسد که می‌تواند زمینه جذب آسان‌تر سرمایه‌گذاران بخش خصوصی را در ورزش میسر سازد.

طبق نتایج تحقیق، در مؤلفه قانونی و حقوقی سرمایه‌گذاری و مشارکت بخش خصوصی در ورزش استان هفت مانع شناسایی شد مانند کمبود قوانین مناسب و کارآمد در مورد سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ورزش، مشکلات قانونی ورود ورزش به بورس و اوراق بهادار، کمبود قوانین در مورد تملک زمین و فضای مناسب برای سرمایه‌گذاری در ورزش و ... شناسایی و رتبه‌بندی شدند. این یافته‌ها با نتایج تحقیق مهدوی (۱۳۸۳) مبنی بر کمبود قوانین مناسب و کارآمد در مورد سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ورزش (۱۹)، تحقیق رضوی (۱۳۸۳) مبنی بر کمبود قوانین در مورد تملک زمین و فضای مناسب برای سرمایه‌گذاری در ورزش (۱۶)، تحقیقات الخاج (۲۰۰۱)، شافت (۲۰۰۵)، سازمان تربیت بدنی (۱۳۸۲)، مهدوی (۱۳۸۳)، رضوی (۱۳۸۳) و احمدی (۱۳۸۵) مبنی بر نبود قوانین حمایتی مناسب برای سرمایه‌گذاری

بخش خصوصی در ورزش (۲۱،۲۲، ۱۹، ۱۷، ۱۶، ۱)، تحقیقات شافت (۲۰۰۵) و مهدوی (۱۳۸۳) مبنی بر نبود سازوکارهای قانونی و اجرایی مناسب برای ورود بخش خصوصی در ورزش (۲۲، ۱۹)، تحقیق احمدی (۱۳۸۵) مبنی بر وضعیت نامناسب قوانین کار، بیمه و مالیات (۱) و تحقیقات مهدوی (۱۳۸۳)، سازمان تربیت بدنی (۱۳۸۲)، عسگریان و جعفری (۱۳۸۵) و مرادی چالستری (۱۳۹۰) مبنی بر مالکیت دولتی بسیاری از سازمان‌ها و نهادهای ورزشی (۱۹، ۱۷، ۲۹، ۱۸) همخوانی دارد، ولی با نتایج تحقیقات سیمونز (۲۰۰۰)، فرای بوت (۲۰۰۷) و جاکوب برناریک (۲۰۱۰) مبنی بر مالکیت دولتی بسیاری از سازمان‌ها و نهادهای ورزشی ناهمخوان است (۳۰، ۳۲، ۳۱). شاید علت این ناهمخوانی به سیستم و نحوه مشارکت و همکاری بخش‌های دولتی و خصوصی در کشورهایی مرتبط باشد که این تحقیقات در مورد آن‌ها گزارش شده است در حالی که در کشور ما بیشتر فعالیت‌ها در حوزه ورزش در سطح کلان در اختیار دولت است و ورود بخش خصوصی در این زمینه هنوز در ابتدای راه خود است. از دیدگاه صاحب‌نظران، حاکمیت قانون در افزایش سرمایه‌گذاری خصوصی نقش دارد و فساد تأثیر منفی بر آن می‌گذارد. همچنین، حقوق و آزادی‌های مدنی بر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی بسیار مؤثر دانسته شده‌اند (۳۳). موانع شناسایی شده در مورد سرمایه‌گذاری بخش خصوصی را می‌توان به کمبود قوانین موجود، قوانین حمایتی، سازوکارهای قانونی و نقش و حضور دولت تقسیم نمود؛ از این رو به نظر می‌رسد اگر این موانع برطرف شوند، سرمایه‌گذاری و مشارکت بخش خصوصی در ورزش استان توسط سرمایه‌گذاران با اطمینان خاطر و امنیت بیشتری امکان‌پذیر شود.

طبق نتایج تحقیق، چهار مانع در مؤلفه فرهنگی و اجتماعی سرمایه‌گذاری و مشارکت بخش خصوصی در ورزش استان شناسایی و رتبه‌بندی شدند که عبارت‌اند از: شناخت ناکافی عموم از اهمیت و اثرات سرمایه‌گذاری در ورزش، نبود اعتماد عمومی به سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ورزش، نبود فرهنگ پذیرش خطر سرمایه‌گذاری در ورزش و درک و تفسیر متفاوت از سیاست‌های کلی اصل ۴۴ در میان مسئولان اجرایی. این یافته‌ها با نتایج تحقیقات الخاج (۲۰۰۱) و شافت (۲۰۰۵) مبنی بر نبود اعتماد عمومی به سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ورزش همخوانی دارد (۲۱، ۲۲).

به لحاظ فرهنگی، بی‌نبردن جامعه به مفهوم سرمایه به‌عنوان عامل حرکت‌دهنده اقتصاد می‌تواند به نفع مفهوم سرمایه‌گذاری منجر شود و دفاع از سرمایه‌گذاری با مقاومت مواجه خواهد شد. اگر موضوعاتی همچون سرمایه‌گذاری‌های مولد در افکار جامعه از نظر مزایا و نتایج آن‌ها به‌عنوان ارزش بیان شود و رابطه پیوسته و نزدیک میان توسعه و نظام اقتصادی و

همچنین سرمایه‌گذاری در نظام فکری افراد و جامعه وجود داشته باشد، فضای فرهنگی جامعه برای سرمایه‌گذاری مساعد شده، موجب اعتماد به نفس سرمایه‌گذاران و مدیران خواهد شد (۲۳).

موانع فرهنگی و اجتماعی مطرح‌شده در این تحقیق حول و حوش اهمیت سرمایه‌گذاری در ورزش، اعتماد عمومی به سرمایه‌گذاری در ورزش و مسائل خصوصی‌سازی در این زمینه دور می‌زند؛ از این رو، با وجود زمان‌بر بودن کارهای فرهنگی، به نظر می‌رسد بتوان با اتخاذ راه‌کارهایی مناسب و طی برنامه‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت به ارتقای فرهنگ سرمایه‌گذاری و مشارکت بخش خصوصی در حوزه ورزش استان کمک نمود.

طبق نتایج تحقیق، سه مانع در مؤلفه حمایتی و تشویقی سرمایه‌گذاری و مشارکت بخش خصوصی در ورزش استان شامل نبود نظام انگیزشی مناسب برای سرمایه‌گذاری در ورزش، عدم تخصیص تسهیلات مناسب به بخش خصوصی در کارگروه اشتغال و سرمایه‌گذاری استان برای سرمایه‌گذاری در ورزش، نبود مشوق‌ها و حمایت‌های مالیاتی مناسب برای سرمایه‌گذاری در ورزش شناسایی و رتبه‌بندی شدند. این یافته‌ها با نتایج تحقیق الخاج (۲۰۰۱) مبنی بر نبود نظام انگیزشی مناسب برای سرمایه‌گذاری در ورزش و تحقیق شافت (۲۰۰۵) مبنی بر نبود مشوق‌ها و حمایت‌های مالیاتی مناسب برای سرمایه‌گذاری در ورزش همخوانی دارد (۲۱،۲۲). براساس تحقیق ولفرام و جان هورن^۱ (۲۰۰۵) مشارکت عمومی مانند اعطای مشوق‌های مالیاتی، دادن وام‌های کم بهره و واگذاری زمین به بخش خصوصی باید بخشی از حمایت‌های زیرساختی در توسعه ورزش باشد (۵). موانع حمایتی و تشویقی سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در این تحقیق در زمینه انگیزش، ترغیب و تشویق مناسب سرمایه‌گذاران از طریق ارائه تسهیلات و حمایت‌های لازم است. به نظر می‌رسد با تدوین و اجرای سیاست‌ها و راه‌کارهای حمایتی و تشویقی مناسب انگیزه‌های بیشتری به‌منظور سرمایه‌گذاری و مشارکت بخش خصوصی در ورزش برای سرمایه‌گذاران استان فراهم شود.

طبق نتایج تحقیق، سه مانع در مؤلفه سیاسی سرمایه‌گذاری و مشارکت بخش خصوصی در ورزش استان شامل: واگذاری سرمایه‌گذاری‌ها به افراد بانفوذ، متأثر بودن سرمایه‌گذاری‌ها در حوزه ورزش از مسائل سیاسی، مقاومت برخی جریان‌ها در برابر حضور بخش خصوصی در ورزش شناسایی و رتبه‌بندی شدند. این یافته‌ها با نتایج تحقیق الدوساری (۲۰۰۴) مبنی بر متأثر بودن سرمایه‌گذاری‌های حوزه ورزش از مسائل سیاسی (۲۵) و تحقیقات الدوساری

1. Wolfram Manzenreiter & John Horne

(۲۰۰۴) و مهدوی (۱۳۸۳) مبنی بر مقاومت برخی جریان‌ها در مورد حضور بخش خصوصی در ورزش (۲۵، ۱۹) همخوانی دارد.

سرمایه‌گذار اگر احساس کند نظام حاکم بر جامعه دچار دودستگی شده یا اقتدار لازم برای تسلط بر ناآرامی‌ها و فشارها را ندارد، به سرعت از محیط خارج می‌شود و به کشوری روی می‌آورد که میزان مناسب‌تری است. سیاست‌گذاری و تصویب قوانین و اقدام برای ایجاد امنیت سیاسی و جلوگیری از تنش‌ها به ایجاد انگیزه سرمایه‌گذاری کمک خواهد کرد. سرمایه‌گذاری خصوصی به شدت تحت تأثیر خطر سلب مالکیت، درجه آزادی شهروندی و دیوان‌سالاری و همچنین ثبات رهبری سیاسی، خطر بروز جنگ داخلی و بی‌اعتنایی به قراردادهای قرار دارد (۲۳).

موانع سیاسی سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در این تحقیق در زمینه رانت افراد و برخی گروه‌ها و همچنین برخی جریان‌های سیاسی است؛ از این رو، با وجود دشواری کار در این زمینه و تحت‌الشعاع قرار گرفتن بسیاری از امور و فعلیت‌ها از جریان‌های سیاسی و گروهی، به نظر می‌رسد اگر حوزه ورزش تحت تأثیر این گونه مسائل نباشد، سرمایه‌گذاران می‌توانند با امنیت و اطمینان خاطر بیشتری به سرمایه‌گذاری و مشارکت در ورزش استان مبادرت کنند.

در واقع، ورود و توسعه سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در بخش‌های مختلف اقتصادی به‌طور عمد به وجود یا نبود سود اقتصادی، وجود امنیت و اعتماد به آینده سیاسی و اقتصادی، وجود زیرساخت‌های اولیه در بخش‌های مختلف اقتصادی و انتظار وجود بازار بستگی دارد (۴). در مجموع، همان‌گونه که ملاحظه می‌شود به ترتیب مؤلفه‌های اقتصادی، اطلاعاتی و بازار سرمایه، مدیریتی، قانونی و حقوقی، فرهنگی و اجتماعی، حمایتی و تشویقی، و سیاسی به‌عنوان موانع سرمایه‌گذاری و مشارکت بخش خصوصی در ورزش استان گزارش شده‌اند؛ بنابراین، شایسته است که مسئولان و دست‌اندرکاران با یافتن راه‌کارهایی مناسب به حل این مشکلات مبادرت کنند تا زمینه و بسترهای لازم برای سرمایه‌گذاری و مشارکت بخش خصوصی در ورزش استان فراهم و به رشد و توسعه بیشتر آن در ابعاد و جنبه‌های همگانی، تعلیم و تربیتی، قهرمانی، و حرفه‌ای منجر شود. به نظر می‌رسد برطرف کردن این موانع بر حسب اولویت گزارش شده، می‌تواند زمینه ورود سرمایه‌گذاران بخش خصوصی را به عرصه ورزش آسان‌تر کند تا ورزش استان از این توان بالقوه بهره‌مند شود.

منابع

۱. پارکز ژانت بی، بیورلی آر کی. و همکاران. مدیریت معاصر در ورزش. مترجم: احسانی

- محمد. چاپ اول. تهران: انتشارات دانشگاه تربیت مدرس؛ ۱۳۸۲. ص ۱۸-۱۴.
۲. خلجی حسن و همکاران. اصول و مبانی تربیت بدنی و علوم ورزشی. چاپ اول. تهران: انتشارات سمت؛ ۱۳۸۶. ص ۲۵۸.
۳. احسانی محمد و همکاران. بررسی علل عدم حمایت اسپانسرها از ورزش حرفه‌ای بانوان شهر اصفهان. علوم حرکتی و ورزش. ۱۳۸۷؛ ۱۲: ۱۱۱-۱۲۰.
۴. طالبی حمیدرضا. تجزیه و تحلیل تأثیر متغیرهای اسمی و واقعی بر سرمایه گذاری بخش خصوصی در ایران. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه تربیت مدرس. ۱۳۸۷.
۵. قره باقی حسن. بررسی چالش‌ها و موانع توسعه خصوصی سازی باشگاه‌های فوتبال ایران. رساله دکتری دانشگاه تربیت مدرس. ۱۳۸۹.
۶. احمدی اژدر، محمدزاده حسن، ترتیبیان بختیار. بررسی موانع و مشکلات موجود در خصوصی سازی ورزش از دیدگاه صاحبان باشگاه‌های خصوصی شهرستان ارومیه. اولین همایش ملی شهر و ورزش. ۱۳۹۰. آدرس www.civilica.com
۷. یوسفی بهرام، کریمی کامیار. توصیف اشتغال‌زایی باشگاه‌های ورزش بخش خصوصی، اولین کنگره ملی و بین المللی مدیریت ورزشی، اسفند ۱۳۸۴؛ اصفهان: دانشگاه اصفهان.
۸. رضوی سید محمد حسین. خصوصی سازی، تمرکززدایی و انتقال وظایف ورزش قهرمانی به کمیته ملی المپیک، المپیک. ۱۳۸۵؛ ۳۳: ۶۵-۷۵.
۹. سلیمانی مجتبی، کشگر سارا، کارگر غلامعلی. بررسی نقش برنامه خصوصی سازی در توسعه ورزش‌های همگانی از دیدگاه کارشناسان. همایش ملی تفریحات ورزشی: تفریح سالم - شهر سالم (اقتصاد و تفریحات ورزشی)؛ دوم و سوم آذر ۱۳۹۰؛ تهران: سازمان ورزش و اداره کل مطالعات فرهنگی اجتماعی شهرداری تهران. ۱۳۹۰. ص ۲۹-۲۷.
۱۰. راجر جکسون، پالمر ریچارد. راهنمای مدیریت ورزشی. مترجمان: خبیری محمد، سجادی سیدنصراله، صدیق سروسستانی رحمت اله، عزیزی محمد، گایینی عباسعلی، نوایی نژاد شکوه. چاپ سوم. تهران: انتشارات کمیته ملی المپیک جمهوری اسلامی ایران؛ ۱۳۸۳. ص ۲۸۵.
۱۱. صداقتی پریسا، حسینجانی ابوالفضل، الیاسی قاسم، خارکن کبری. بررسی مزایا و معایب خصوصی سازی و جذب سرمایه در ورزش سه‌گانه ایران. مجموعه مقالات نخستین همایش ملی ورزش سه‌گانه؛ ۱۳۸۹؛ تهران: فدراسیون ورزش سه‌گانه. ۱۳۸۹. ص ۱۳۲-۱۲۸.
۱۲. رضوی سید محمد حسین. افزایش کارآیی با سیاست خصوصی سازی در ورزش. حرکت. ۱۳۸۴؛ ۲۳: ۲۲-۵.

۱۳. کارگر غلامعلی، ظریفی مجتبی، علیزاده نوراله. مشارکت بخش خصوصی در توسعه باشگاه‌ها و تفریحات ورزشی با تاکید بر اشتغال زایی، همایش ملی تفریحات ورزشی: تفریح سالم- شهر سالم (اقتصاد و تفریحات ورزشی)؛ دوم و سوم آذر ۱۳۹۰؛ تهران: سازمان ورزش و اداره کل مطالعات فرهنگی اجتماعی شهرداری تهران. ۱۳۹۰. ص ۱۰-۱۳.
۱۴. امیری مجتبی، صفاری مرجان، نیری شهرزاد، دلبری راغب فاطمه. مطالعه و بررسی موانع مشارکت بخش خصوصی در ورزش‌های تفریحی. همایش ملی تفریحات ورزشی: تفریح سالم- شهر سالم (اقتصاد و تفریحات ورزشی)؛ دوم و سوم آذر ۱۳۹۰؛ تهران: سازمان ورزش و اداره کل مطالعات فرهنگی اجتماعی شهرداری تهران. ۱۳۹۰. ص ۳-۱.
۱۵. پارک علم و فناوری استان مرکزی. معرفی استان مرکزی. (۱۳۹۰/۲/۱). به آدرس اینترنتی www.astp.ir
۱۶. رضوی سید محمد حسین. تحلیل سیاست خصوصی سازی در ورزش کشور با تاکید بر ورزش قهرمانی. رساله دکتری. دانشگاه تهران. ۱۳۸۳.
۱۷. سازمان تربیت بدنی. طرح جامع ورزش کشور: مطالعات تفصیلی توسعه منابع مالی. چاپ اول. تهران: انتشارات سیب سبز؛ ۱۳۸۲.
۱۸. مرادی چالشتی جواد، محمدرضا مرادی چالشتی. بررسی موانع ساختاری اثرگذار بر جذب سرمایه گذاری‌های خارجی در صنعت فوتبال جمهوری اسلامی ایران. ششمین همایش ملی دانشجویان تربیت بدنی و علوم ورزشی ایران (مدیریت ورزشی)؛ ۲۴ و ۲۵ آذر ۱۳۹۰؛ تهران: پژوهشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری. ۱۳۹۰. ص ۷۵.
۱۹. مهدوی عبدالمحمد. بررسی فرآیند خصوصی سازی در توسعه ورزش کشور و روش‌های تقویت آن. طرح پژوهشی. سازمان تربیت بدنی. ۱۳۸۳.
۲۰. میرکتولی جعفر، مدانلو جویباری مسعود. بررسی و شناسایی زمینه‌ها و فرصت‌های سرمایه گذاری در شهر: مطالعه موردی شهر گرگان، اولین کنفرانس اقتصاد شهری ایران. (۱۳۹۰/۲/۲). به آدرس <http://ficue.mashhad>
21. Huda. H, Al-Khaja. Investors' opinions about sports marketing in Bahrain. (2012/04/20). www.thesportjournal.org
22. Shafter L.A. Almuez. Effect of some impediments on investment in sport in Libya, dissertation thesis, Charles University in Prague. 2005.
۲۳. رهبر فرهاد و همکاران. موانع سرمایه گذاری و تأثیر آن بر رشد اقتصادی در ایران. مجله تحقیقات اقتصادی. ۱۳۸۶؛ ۸۱: ۱۳۸-۱۱۱.

۲۴. احسانی محمد و همکاران. بررسی وضعیت ورزش حرفه‌ای کشور، همایش ملی مدیریت ورزشی با تاکید بر سند چشم انداز ۲۰ ساله کشور، ۱۳۸۷. تهران: کمیته ملی المپیک جمهوری اسلامی ایران. ۱۳۸۷. ص ۵۷-۵۳.
25. Badi Aldousari. Sport development in Kuwait: perception of stakeholders on the significance and delivery of sport. <http://etd.ohiolink.edu>.
26. Economic intelligence unit. The big league? The business of sport in China. 2012. www.chinasportsreview.com.
27. Gratton C. shibory S. & Coleman R. Sport and economic generation in cities. *Journal of urban studies*. 2005; 42(5-6): 985-99.
28. Omolawon, K., Ibraheem, T., O. Opinion of athletes, sports administrators and sports philanthropists on privatizations of sports. *West African Journal of physical and health education*; 9(1). 2012. www.unilorin.edu.ng
۲۹. عسگریان فریبا، جعفری افشار. بررسی میزان سرمایه گذاری‌های ورزشی بخش عمومی و خصوصی ایران در سال‌های ۱۳۸۰-۱۳۷۷. حرکت. ۱۳۸۵؛ ۲۴: ۴۳-۲۵.
30. Brigid Simmons. Trends in public/private sector partnerships. *Journal of retail and leisure property*. 2000; 1: 66-74.
31. Bednarik Jakob, Kolar Edvard, Jurak Gregor. Analysis of the sports services market in Slovenia. *Kinesiology*. 2010; 42(2): 142-52.
32. Julia freybote. The application of corporate real estate strategies to sport facilities. 2012. www.rics.org
۳۳. یوسفی محمدقلی، عزیزنژاد صمد. بررسی عوامل تعیین کننده سرمایه گذاری خصوصی در ایران با روش خود توضیح برداری. پژوهش‌های اقتصادی. ۱۳۸۸؛ ۹(۱): ۱۰۰-۷۹.

ارجاع مقاله به روش ونکوور

خسروی زاده اسفندیار، بهرامی علیرضا، حقدادی عابد. موانع سرمایه گذاری و مشارکت بخش خصوصی در ورزش استان مرکزی. مطالعات مدیریت ورزشی. ۱۳۹۳؛ ۶ (۲۴): ۲۲-۲۰۷